ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਵਰਮਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. (ਹੁਣ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ)

(2015 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 590)

19 ਨਵੰਬਰ, 2020

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੱਜ।]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860:

ਐੱਸ. 302 - ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ - ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ - ਪਤੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਸੱਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। 302 - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਦੀ ਮੌਤ - ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੱਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਸਬੂਤ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-1 ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੀ - ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂਬਰ ਘਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ - ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ - ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ |

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ:

ਹੋਲਡ: 1.1 ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ। ਪਰ ਉਹ ਲੰਬੇ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 20] [420- ਡੀ-ਈ]

1.2 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮੋੜਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ, ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੂੰਹ ਦੂਜੇ ਘਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21][420- ਈ-ਜੀ]

1.3 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਖੁਦ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 22] [420- ਜੀ-ਐੱਚ; 421-ਏ]

ਯਾਨੋਬ ਸ਼ੇਖ ਉਰਫ ਗੱਗੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2013) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 428: [2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1150; ਗੁਲਾਮ ਸਰਬਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (ਹੁਣ ਝਾਰਖੰਡ) (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 401: [2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1.4 ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜਨਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਮ ਘੁਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਡਾਕਟਰ ਖੁਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਸੀ ਜਾਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 23] [421- ਏ-ਸੀ]

1.5 ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਘਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੰਗਾਮੇ ਦੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੀਮਤੀ/ਗਹਿਣੇ ਗਾਇਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 24] [421-ਬੀ-ਡੀ]

1.6 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਨ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ | ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 25] [421- ਡੀ-ਐੱਫ]

ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਮਾਰੋਤੀ ਕਿਰਕਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **(2006) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 681: [2006] 7 Supp. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 156 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਅਮਰਸਿੰਘ ਮੁੰਨਾਸਿੰਘ ਸੂਰਯਵੰਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **(2007) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 455: [2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1**; ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਾਮਰਕਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. **(2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 433: [2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 13 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

2. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 27] [421- ਐੱਫ.ਐੱਚ]

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 15
[2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 13	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 15
[2006] 7 ਸਪਲਾਈ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 156	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 15
[2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1150	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2015 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 590|

2000 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1930 ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 18.09.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਸਤੀਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸਲੀਮ ਅੰਸਾਰੀ, ਉਮੰਗ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਵਰਮਾ, ਮਨਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦੁਆਰਾ:

ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.

1. 24.8.1999 ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਸਹੋਦਰਾ ਬਾਈ ਪਿੰਡ ਉਸਲਾਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਜਾਨੰਦਗਾਓਂ, ਐਮ.ਪੀ. (ਹੁਣ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਮਰਜੈਂਸੀ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਉਸਲਾਪੁਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 19.8.1999 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਬਹਿੜਸੜੀ ਵਾਪਸ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 6-7 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ) ਦਾ ਇੱਕ ਭਰਾ ਸੀ ਜੋ ਵੱਖਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਹੁਰੇ ਵਾਲੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਦੇ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਾ ਲੋਚਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਲੈ ਆਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਸਹੁਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਦੇਖਣਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਹੀ ਰੁਕ ਗਈ।

2. ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ FIR ਨੰਬਰ 72/99 ਪੀ.ਐੱਸ. ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬੋਦਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਵਾਰਧਾ 29.8.1999 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਇੱਕ ਲਾਲਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਂ, ਇੱਕ ਅਹਿਮਨ ਬਾਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 302 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ')। ਐਫਆਈਆਰ ਇੱਕ ਕੇਪੀਐਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਕਰਾ, ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਬੋਦਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਰਗ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੀਲੇਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 8 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ, ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰਬਰ 64/99 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 165/1999 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਾਰਾ 313 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰੂਪ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਘਰ 'ਚ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਲਚੰਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛੱਪੜ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿੱਚ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਅਹਿਮਨ ਬਾਈ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ |

3. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 9 ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ - ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-2 (ਲੋਚਨ), ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-3 (ਮੁਕੰਦ), ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-4 (ਜਗਦੇਵ), ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-5 (ਪੀਤਾਂਬਰ ਵਰਮਾ) ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-6 (ਘਾਸੀਆ)। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਕੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਯਾਨੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-7, ਰਾਜਿੰਦਰ ਚੌਹਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ -8, ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਪਿਕਰਾ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -9, ਡਾ: ਐਮ.ਐਸ. ਬਚਕਰ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

4. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਿੰਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 21.7.2000 ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

5. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁਟਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-9, ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਚੇਨ ਖੋਹਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਘਰਾਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੰਗਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚੋਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਰਦਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਲਾਲਚੰਦ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦੇ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਸਕ੍ਰੈਚ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਟਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀ। ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1930/2000 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਲਾਲਚੰਦ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 30.3.2015 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੱਪ ਦੇ ਡੱਸਣ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਲਾਲਚੰਦ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1, ਇਤਫਾਕਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮਤਰੇਆ ਭਰਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -2, ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਲਚੰਦ ਦੀ ਧੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਭੈਣ) ਦਾ ਵਿਆਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

8. ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਜਾਣਾ, ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਮਾੜੇ ਸਲੂਕ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਲੋਚਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਚਰਚਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਲਾਲਚੰਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਲਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ. ਚੇਨ ਵਰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਬਣੇ ਆਰਟੀਕਲ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਸੀ | ਪਰ ਉਹੀ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਟਕਾਰ ਲਗਾ ਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ |

9. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੱਜੀ ਗੱਲ੍ਹ 'ਤੇ ਸੋਜ ਸੀ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਐਪੀਗਲੋਟਿਸ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ecchymosis ਦਾ, ਸੱਟ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ,ਗੱਲ੍ਹ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਗਲੇ 'ਤੇ ਮਾਲਾ ਦਾ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਗਰਦਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸੀ | ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਘਰ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ | ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸਬੂਤ ਐਕਟ'), ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"106. ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ — ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਹਲਕੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਘਰ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

10.ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

11. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ। ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੇ ਬਿਆਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ 29.8.1999 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਾਨੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-7 ਦੁਆਰਾ

ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

12. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਡਾ. ਬਚਕਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਰਦਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗਰਦਨ ਦੁਆਲੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੌਣ 'ਤੇ ਹਾਰ ਦਬਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਹਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਕਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

13. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 16 ਸਾਲ ਅਤੇ 9 ਮਹੀਨੇ ਕੱਟੇ ਹਨ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਬਾਅਦਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਮੌਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਸਨੀਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

a. **ਅਮਰਸਿੰਘ ਮੁੰਨਾਸਿੰਘ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 1:** ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
b. **ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਾਮਰਕਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 2:** ਇੱਥੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ, ਇੱਕ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਮਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਮਿਲੀ।

---

1 (2007) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 455

2 (2007) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 433

c. ਤ੍ਰਿਮੁਖ ਮਾਰੋਤੀ ਕਿਰਕਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 3: ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੱਸਿਆ।

16. ਉਪਰੋਕਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਿਖਾਏਗਾ ਕਿ ਤੀਜਾ ਕੇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਫਿੱਟ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

17. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਗਵਾਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 134 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:
"134. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। - ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:
a. ਯਾਨੇਬ ਸ਼ੇਖ ਉਰਫ ਗੱਗੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 4, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:
"20. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾਤਮਕ F ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਾਮਦੇਵ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(2007) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 150] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ:
"28. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 134) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁੱਲ, ਭਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

---

3 (2006) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 681

4 (2013) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 428

ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਬਹੁਲਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੰਜਾ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"**ਗੁਲਾਮ ਸਰਬਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (ਹੁਣ ਝਾਰਖੰਡ) 5** ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

19. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

20. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹ ਮੁੱਕਰ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਇਹ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ। ਪਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਨ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਸਬੂਤ ਜੋ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਖੋਜ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਕੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ।

21. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮੋੜਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ, ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨੂੰਹ ਦੂਜੇ ਘਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

22. ਅਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-1 ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਖੁਦ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਿਆ।

ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਏ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜਨਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਮ ਘੁਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਡਾਕਟਰ ਖੁਦ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਸੀ ਜਾਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ|

24. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਘਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੰਗਾਮੇ ਦੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੀਮਤੀ/ਗਹਿਣੇ ਗਾਇਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

25. ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। 6 ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ |

26. ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

27. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ। ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ G ਅਭਿਆਸ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ |

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ **ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।**

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE